

Vår ref. 26/18047 - 1
Saksbehandler Linda Jeanette Jamsgard
Dato 07.08.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
27/26	Utvalg for oppvekst	27.08.2026

Evaluering av 4-års-kontroll på helsestasjonen

Kommunedirektørens innstilling

Kommunedirektøren anbefaler at Utvalg for Oppvekst tar saken til orientering.

Bakgrunn for saken

Bystyret vedtok Formannskapetets innstilling om en evaluering av 4-års kontrollen på helsestasjonen i sak 208/24:

Bystyret vedtar formannskapetets innstilling: Formannskapet ber om en evaluering til UOPP av hvordan 4- års-kontrollen på helsestasjonen fungerer i dag. Det ønskes også svar på om det kan være muligheter for at barn som ikke får gjennomført 4 års kontrollen på helsestasjonen kan få gjort dette i samarbeid med barnehage og foresatte. Enkelte kommuner har innført en ordning der 4- årskontrollen foretas ute i barnehagene for å oppnå bedre samhandling om barnet mellom foresatte, barnehagene og helsestasjonen.

Saksfremstilling

Skien kommune tilbyr 4-årskonsultasjon ved helsestasjon til alle barn etter fylte fire år, i tråd med nasjonal faglige retningslinjer for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Konsultasjonen gjennomføres sammen med barnets foresatte og har som formål å følge opp barnets helse, utvikling og trivsel, samt identifisere behov for videre oppfølging på et tidlig tidspunkt. Dersom hele eller deler av konsultasjonen ikke lar seg gjennomføre ved helsestasjonen, tilbys familien videre oppfølging i nært samarbeid med foresatte, barnehage og eventuelt andre relevante instanser. Skien helsestasjon har etablerte rutiner og verktøy for slik oppfølging, inkludert strukturert dialog med foresatte og barnehage etter innhentet samtykke.

I enkelte særskilte tilfeller gjennomføres ikke ordinær 4-årskonsultasjon. Dette kan være aktuelt når barnet allerede følges tett opp av spesialisthelsetjenesten eller andre faginstanser, eksempelvis Habiliteringstjenesten for barn og unge (HABU). Slike vurderinger gjøres individuelt av ansvarlig helsesykepleier i dialog med foresatte.

Ut over disse unntakene får alle barn tilbud om 4-årskonsultasjon ved Skien helsestasjon.

4-årskonsultasjonen omfatter en helhetlig vurdering av barnets helse, utvikling og omsorgssituasjon. Samtalen og undersøkelsene tar utgangspunkt i barnets og familiens behov. Konsultasjonen inkluderer blant annet temaer knyttet til kosthold og måltidsvaner, samspill og sosial og emosjonell utvikling, motorisk utvikling, søvn, barns seksuelle utvikling, barnets miljø og sikkerhet, mobil- og skjermbruk, bruk av sosiale medier, rusmiddelbruk, tobakksfritt miljø, barnehagehverdag og skoleforberedelse.

Videre omfatter konsultasjonen vurdering av barnets generelle helse og allmenntilstand, psykomotoriske utvikling, måling og vurdering av høyde og vekt, kartlegging av syn, hørsel og språk, observasjon av hud og fysisk helse, samt observasjoner knyttet til vold, overgrep og omsorgssvikt.

Konsultasjonen gir dermed et bredt grunnlag for å vurdere barnets utvikling og eventuelle behov for videre oppfølging.

Skien helsestasjon har etablerte rutiner for oppfølging når familier ikke møter til avtalt konsultasjon. Ved første uteblivelse sendes ny timeavtale via Helsenorge eller per post. Dersom familien ikke møter til ny avtale, følger helsestasjonen opp saken gjennom telefonisk kontakt. Ved manglende respons gjennomføres hjemmebesøk som ledd i tjenestens oppfølgingsrutiner. Tidspunkt for hjemmebesøket varsles på forhånd via Helsenorge eller per post.

Formålet med oppfølgingsrutinene er å sikre at alle barn mottar et forsvarlig og likeverdig tjenestetilbud, samt å identifisere familier som kan ha behov for ekstra oppfølging eller støtte fra hjelpeapparatet.

Skien helsestasjon erfarer at nær sagt alle 4-årskonsultasjoner gjennomføres enten ved oppmøte på helsestasjonen eller gjennom alternative oppfølgingsformer i samarbeid med foresatte, barnehage og andre aktuelle instanser. Tjenesten vurderer derfor at dagens ordning i stor grad oppnår målsettingen om å gi alle fireåringer et likeverdig og forsvarlig helsetilbud.

Det er etablert et godt og velfungerende samarbeid mellom helsestasjon og barnehager i kommunen. Ved behov gjennomføres dialog og koordinering rundt enkeltbarn etter samtykke fra foresatte. Dette bidrar til tidlig identifisering av utfordringer og tilrettelegging av nødvendig helseoppfølging.

Helsedirektoratet har gjennomført en erfaringsinnhenting (se referanse) fra kommuner som har prøvd ut 4-årskonsultasjoner i barnehage. Direktoratenes samlede vurdering er at det ikke anbefales å etablere eller pilotere en nasjonal ordning der 4-årskonsultasjonen gjennomføres i barnehagen. I stedet anbefales det å styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom helsestasjon og barnehage innenfor eksisterende strukturer.

Videre peker rapporten på at en ordning med 4-årskonsultasjon i barnehage vil kunne kreve økte personellressurser både i helsestasjonstjenesten og i barnehagene. Det vil også være behov for egnede lokaler, praktisk tilrettelegging og ekstra tidsressurser knyttet til gjennomføring og koordinering. Rapporten fremhever at lokale forhold og organisatoriske forskjeller gjør det utfordrende å etablere en standardisert og bærekraftig nasjonal ordning.

Skien kommune har per i dag hensiktsmessige lokaler, nødvendig utstyr og etablerte arbeidsprosesser ved helsestasjonen. Dagens organisering vurderes som både faglig forsvarlig og ressursmessig hensiktsmessig.

Effekten av saken

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ikke relevant
Konsekvens for klima på kort og lang sikt				x

Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt				x
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv			x	
Konsekvens for folkehelsen			x	

Kommunedirektørens vurdering og konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at dagens modell for gjennomføring av 4-årskonsultasjoner gir et godt, helhetlig og faglig forsvarlig tilbud til barn og familier i kommunen.

Skien helsestasjon følger nasjonal faglige retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Det er etablerte rutiner som sikrer høy gjennomføringsgrad, tett oppfølging av foresatte ved behov. I tillegg har helsestasjonen et godt samarbeid med barnehagene.

På bakgrunn av erfaringer og vurderingene som fremkommer i Helsedirektoratets erfaringsinnhenting (se referanse) anbefaler kommunedirektøren at dagens ordning videreføres.

Referanser

[Hdir Rapportmal-gjeldende](#)

[Helsestasjon 0–5 år - Helsedirektoratet](#)